

Διαχρονική Προσέγγιση στην Αρχιτεκτονική του Ελληνικού Χώρου Τυπολογία – Συγκριτική Μορφολογία

Μάθημα 9^ο : ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ (II)
ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΙΓΑΙΟΠΕΛΑΓΙΤΙΚΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

Μαρία Αρακαδάκη
Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

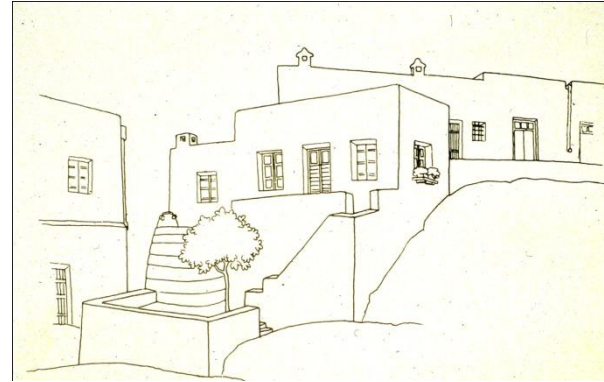

Σκοποί

- Να προσεγγιστεί συνοπτικά η ιδιαίτερη αισθητική της αιγαιοπελαγίτικης αρχιτεκτονικής, η οποία, όπως είναι γνωστό, άσκησε μεγάλη επιρροή στις ιδέες του μοντερνισμού, ιδιαιτέρως μέσα από τις αισθητικές ερμηνείες του Le Corbusier

ΑΙΣΘΗΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΗΣ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

Σέριφος

- Η επιπεδόστεγη νησιώτικη κατοικία παρέμεινε πιστή στις απλές πρωταρχικές μορφές της αρχαιότητας, στη λιτότητα, τη χάρη και τη φυσικότητα όγκων και σχημάτων

ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ ΜΕ ΤΟ ΧΩΡΟ, ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ & ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΤΟΠΙΟ

- Εμφανής η επίδραση των ιδιαίτερων οπτικών παραστάσεων από τον περίγυρο: από βράχους, σμιλεμένες πέτρες, πεζούλες

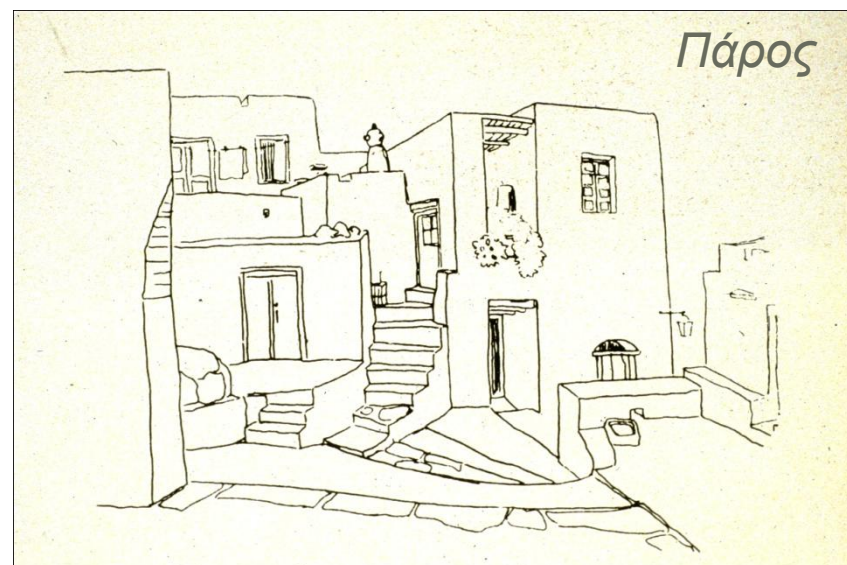
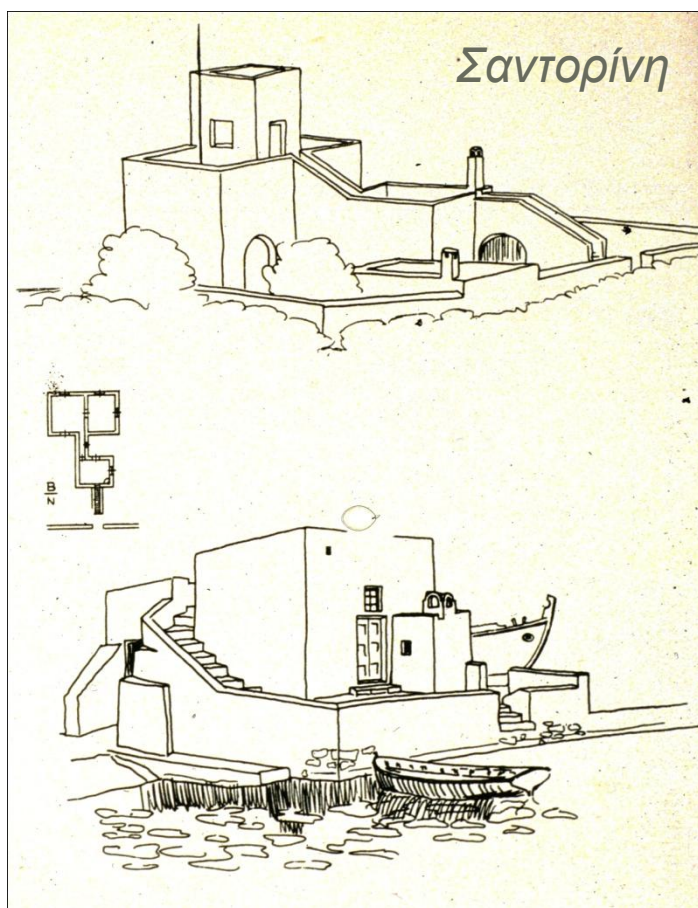
Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΘΗΚΩΝ ΩΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ

- Η νησιώτικη αρχιτεκτονική διακρίνεται από έντονη προσθετική λογική. Κάθε νέος χώρος καλύπτεται με ανεξάρτητο δώμα. Οι ανισοσταθμίες των δωματίων δημιουργούν ενδιαφέρουσες ογκοπλασίες

ΜΙΑ ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

- Οι αυστηροί, εσωστρεφείς κυβικοί όγκοι, σε αντίθεση με την έντονη πλαστικότητα των λεπτομερειών...

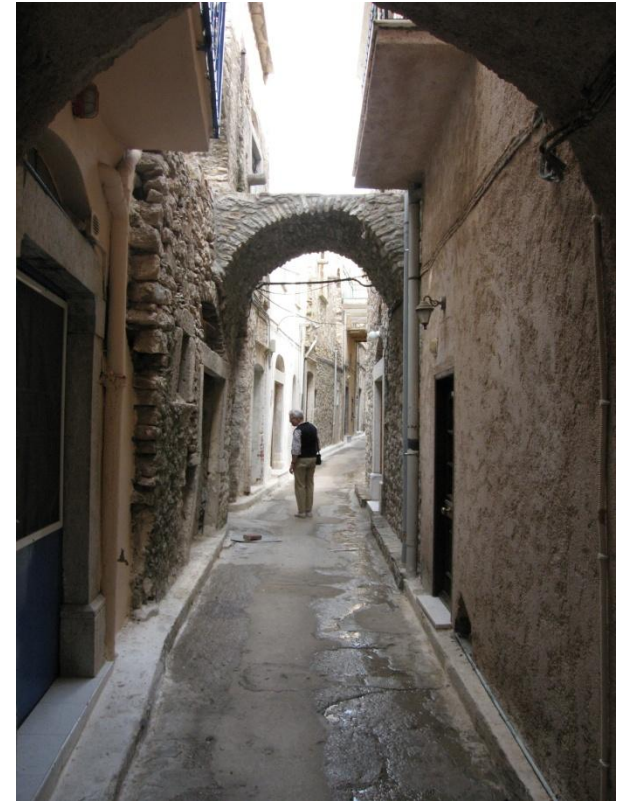

ΜΙΑ ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Ανάφη

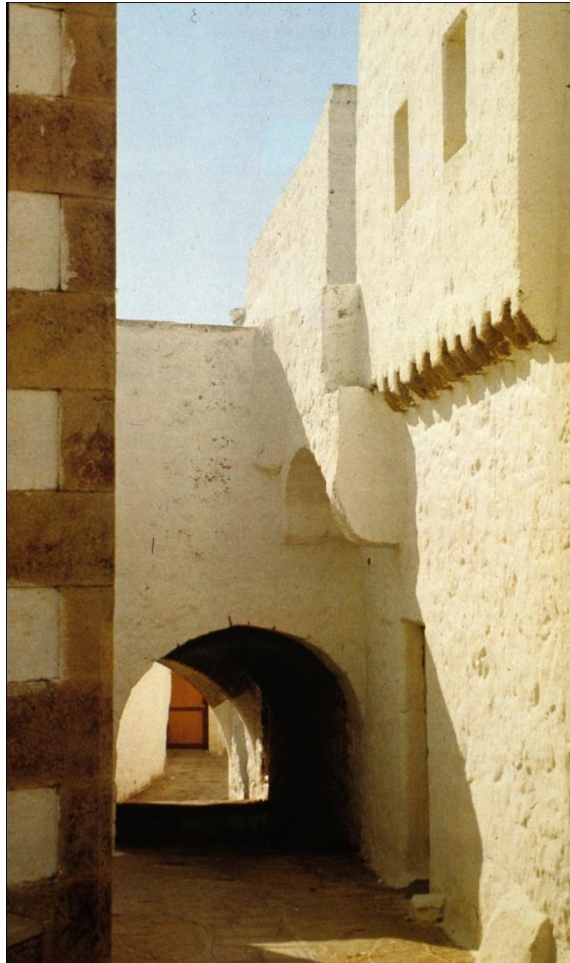
- ...με τις ευλύγιστες καμπύλες των τόξων και των θόλων...

Χίος, Πυργί

ΜΙΑ ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Πάτμος

- ...ΤΙΣ στενές αρχιτεκτονικές προεξοχές με τα πέτρινα φουρούσια...

ΜΙΑ ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Ρόδος, Λίνδος

*Χίος,
Κάμπος*

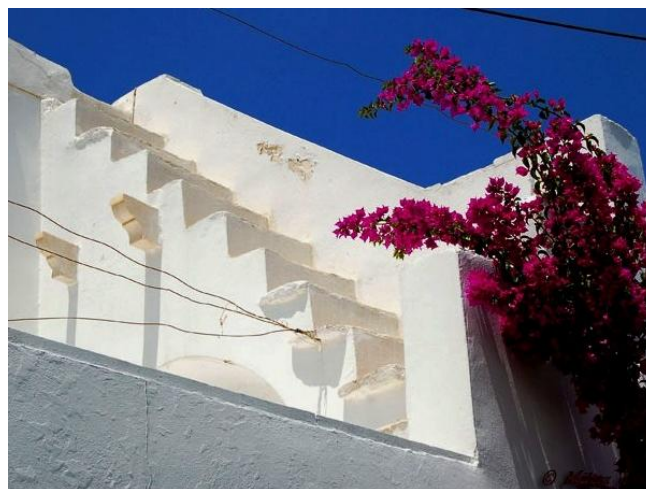

Κρήτη

- ...τα περίτεχνα πλαίσια των ανοιγμάτων...

ΜΙΑ ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

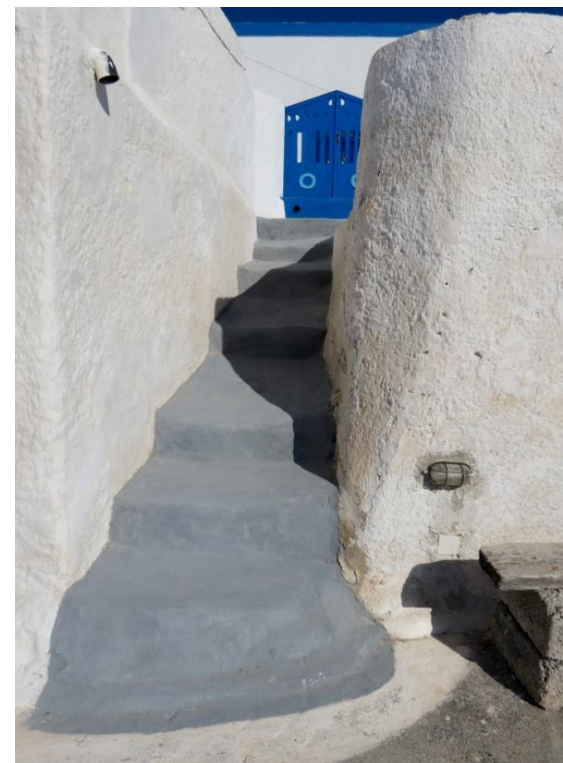

Τήνος

http://www.skaikairos.gr/system/weather_photos/weather_photo_imgs/000/052/189/small/2014%20IOYL IOS%20039.JPG

Ίος

- ...τα απότομα πέτρινα κλιμακοστάσια...

Θηρασιά, Μανωλάς

ΜΙΑ ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Αστυπάλαια

- <https://www.flickr.com/photos/marite2008/4033077992/in/album-72157614116849891>

Σίφνος

- <http://www.hellastravels.co.uk/USERIMAGES/Img0054.jpg>

- ...τα πολύχρωμα ξύλινα στοιχεία που στολίζουν τα σοκάκια...

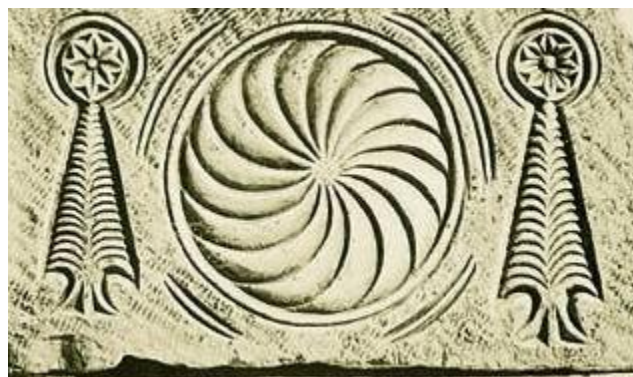
ΜΙΑ ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Τήνος

- ...τα απλά λιθανάγλυφα στις όψεις...

Κρήτη

Τήνος

ΜΙΑ ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Σύρος

Αμοργός

Σαντορίνη

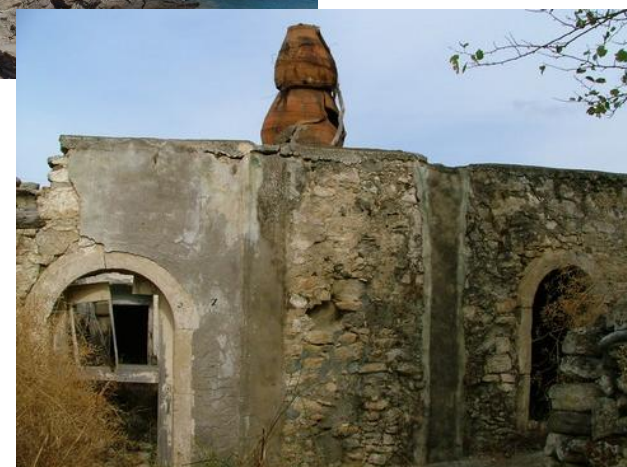
- ...τις ανεξάντλητης ποικιλίας υφές των επιχρισμένων επιφανειών...

ΜΙΑ ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Σίφνος,
φλάρος

Κρήτη,
Μονή
Πρέβελη

- ...το λυρισμό των
καπνοδόχων...

Κρήτη

ΜΙΑ ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

- ...ΤΙΣ ΠΟΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΦΩΤΟΣ και της σκιάς στα διαβατικά...

ΜΙΑ ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Νάξος, Μέλανες

*Αμοργός,
Χοζοβιώτισσα*

- ...τις απολήξεις επάλξεων και στηθαίων...

ΜΙΑ ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Σύμη

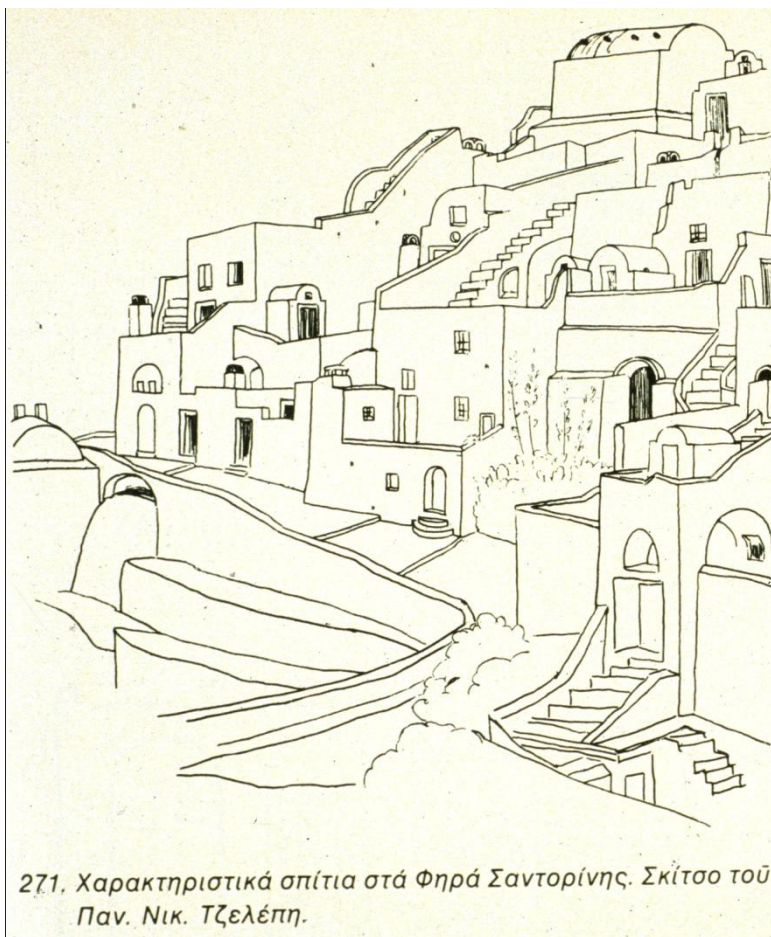

Σαντορίνη

- ...ΤΙΣ έντονα χρωματισμένες όψεις, σε αντίστιξη με το λευκό και το γαλάζιο...

ΜΙΑ ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

- ...δημιουργούν συνδυασμούς και κτισμένα σύνολα εξαιρετικής ομορφιάς, σπάνιας αρμονίας και μεγάλης αισθητικής αξίας

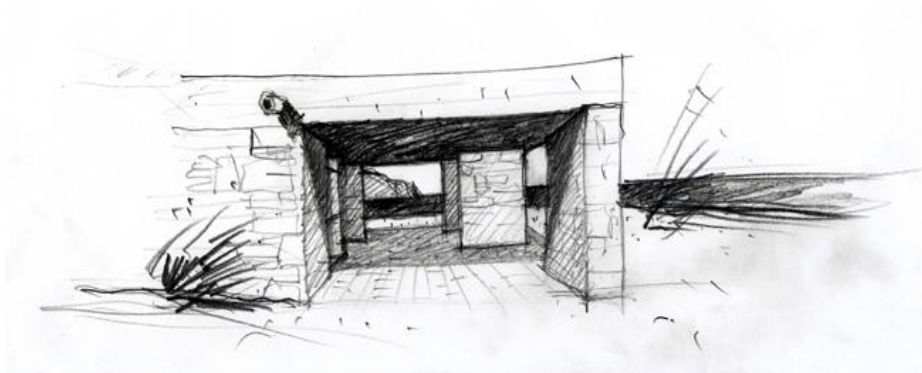
Η ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ

- Η εκφραστική λιτότητα της νησιώτικης αρχιτεκτονικής πολλούς νεότερους αρχιτέκτονες έχει συναρπάσει και εμπνεύσει
- Είναι γνωστό πόσο επηρεάστηκε ο Le Corbusier από την επαφή του με αυτήν...

Η ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Άρης Κωνσταντινίδης, Ανάβυσσος

Αγνή Κουβελά, Σαντορίνη

- ...αλλά και αρκετοί σύγχρονοι Έλληνες αρχιτέκτονες, που εκφράζονται με το αρχιτεκτονικό γλωσσάρι του μοντερνισμού

Η ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

- Η νησιώτικη αρχιτεκτονική μπορεί να μας προσφέρει ένα πολύτιμο υπόβαθρο για μια σύγχρονη ελληνική αρχιτεκτονική, που να διατηρεί την επαφή της με το παρελθόν

ΣΥΝΟΨΗ

- Η νησιωτική κατοικία στην Ελλάδα δεν είχε τη λαμπρή εξέλιξη που παρουσιάζει η αντίστοιχη των ηπειρωτικών περιοχών
- Παρέμεινε πιστή στις απλές **πρωταρχικές μορφές**, που απαντούν ήδη από την αρχαιότητα, διατηρώντας την εκφραστική λιτότητα, τη χάρη και τη φυσικότητα των όγκων και των σχημάτων

ΣΥΝΟΨΗ

- Η οικοδομική αυτή παράδοση μαρτυρεί μια μακρά εξελικτική διαδικασία με αξιοσημείωτη **συνέχεια** στο χρόνο, γι' αυτό και πρέπει να διερευνηθεί και να διαφυλαχθεί με προσοχή, τόσο για τις αρχιτεκτονικές και αισθητικές αξίες που εμπεριέχει όσο και για τον **παιδευτικό**, με την ευρύτερη έννοια, χαρακτήρα της

Πηγές εικόνων

Διαφάνεια 5

- Ν.Κ. Μουτσόπουλος, *Αναμνήσεις* (συλλογή σκίτσων), εκδ. Διαγωνίου, Θεσσαλονίκη 1976, σελ.62
- *Ανθολογία Ελληνικής Αρχιτεκτονικής*, έκδ. ΥΠΠΕ, Αθήνα 1981, σελ. 266

Διαφάνεια 6

- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c5/White_Tephra_Sarakiniko_Beach_Milos_Greece_2.jpg /cc
- <http://www.greek-islands.us/paros/Kolymybthres-beach.jpg>
- <http://www.ksthiras.gr/thumb/thumb21.jpg> copyright

Διαφάνεια 7

- Μαρία Ζαγορησίου, *Λαϊκή αρχιτεκτονική της Κρήτης*, Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 1996, σελ. 116
- προσωπικό αρχείο

Διαφάνεια 8

- *Ανθολογία Ελληνικής Αρχιτεκτονικής*, έκδ. ΥΠΠΕ, Αθήνα 1981, εικ. 231, εικ. 272

Διαφάνεια 9

- <http://www.arttravel.gr/arttravel-best/best-of/ανάφη-μοναχική-κι-απέριττη.aspx>
- Προσωπικό αρχείο

Διαφάνεια 10

- Δ. Βασιλειάδης, *Οδοιπορία στις μορφές και το ύφος του ελληνικού χώρου*, Εστία, Αθήνα 1979 (γ' έκδ.), σελ. 85
- *Ελληνική Παραδοσιακή Αρχιτεκτονική*, τ.3, εκδ. Μέλισσα, Αθήνα, σελ. 159

Διαφάνεια 11

- <http://api.ning.com/files/zMX4ptZYF9d9jG6JxYqMRA5NNQGaOvYkkqOijfUXZ1Gt4MHjfhYrvAjt-d52bywsWjP2HhhzkSiQVlbrRijSBsNal-pZdyPB/0004.bmp?width=463>
- *Ελληνική Παραδοσιακή Αρχιτεκτονική*, τ.3, εκδ. Μέλισσα, Αθήνα, σελ. 242, εικ. 50

Πηγές εικόνων

- <http://www.xn--pxavbfn.ws/rodos-photos/lindos-rodos-greek-house-in-lindos-town-rhodes-island-108-3a59.jpg>

Διαφάνεια 12

- <http://iosartstudios.gr/wp-content/uploads/2015/04/kyklades-ios.jpg>
- προσωπικό αρχείο

Διαφάνεια 14

- http://1.bp.blogspot.com/-s-2qKwUI7M0/TY9t40I9w9I/AAAAAAAAANSE/wHpc013o1h4/s400/IMG_5173.JPG
- <http://www.rizospastis.gr/getImage.do?size=medium&id=70208>
- Δ. Βασιλειάδης, *Οδοιπορία στις μορφές και το ύφος του ελληνικού χώρου*, Εστία, Αθήνα 1979 (γ' έκδ.), σελ. 138

Διαφάνεια 15

- *Ελληνική Παραδοσιακή Αρχιτεκτονική*, τ.2, εκδ. Μέλισσα, Αθήνα, σελ. 236, εικ. 41, σελ. 165

Διαφάνεια 16

- προσωπικό αρχείο
- <http://www.panoramio.com/photo/18135991>
- http://www.insifnos.gr/images/chrisso-pigi5_slc.jpg

Διαφάνεια 17

- Φολέγανδρος Κάστρο δεν υπάρχει πια
- <http://sifnos-island.info/gre/wp-content/uploads/2013/11/Sifnos-Kastro-Village-5-200x133.jpg>

Διαφάνεια 18

- <http://www.amorgos-island.gr/gr/>
- <http://www.kournochorimiloi.gr/images/pirgos%20small.jpg>

Πηγές εικόνων

Διαφάνεια 19

- http://i1.trekearth.com/photos/6993/_42n.jpg
- http://i1.trekearth.com/photos/118173/symi_colours_2013.jpg

Διαφάνεια 20

- <http://www.diakopes.gr/destinations/kyklades/amorgos/chora-of-amorgos/?cid=42931> λινκ
- *Ανθολογία Ελληνικής Αρχιτεκτονικής*, έκδ. ΥΠΠΕ, Αθήνα 1981, εικ. 271

Διαφάνεια 21

- <http://static.panoramio.com/photos/large/116830681.jpg>
- <http://static1.squarespace.com/static/522e5838e4b08c58ebe3eb13/522e5e20e4b0c5d6fd5f4be7/52320a6be4b0d1c20a166b21/1379012501659/SOMESLASHTHINGS+ronchamp+le+corbusier+photographed+by+adrien+dirand+06.jpg?format=750w>
- https://thingsthatarerectangles.files.wordpress.com/2009/05/340023660_a96122c7bb.jpg?w=395&h=293

Διαφάνεια 22

- Άρης Κωνσταντινίδης, *Παλιά Αθηναϊκά σπίτια*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης 2011
- <http://domesindex.com/buildings/katoikia-diakorwn-sth-santorinh/>

Διαφάνεια 23

- *Θέματα Χώρου και Τεχνών* (εξώφυλλο τεύχους 40 (2009), αφιέρωμα στον Οδ. Σγουρό) εξώφυλλο

Διαφάνεια 24

- προσωπικό αρχείο

Διαφάνεια 25

- <http://mw2.google.com/mw-panoramio/photos/small/1043760.jpg>

Τέλος

Επεξεργασία: Τάσιου Στεφανία
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

